

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Plures libertatis acceptiones, seu divisiones, variique Hæreticorum
errores referuntur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

ARTICULUS I.

An in statu innocentie, & natura lapsæ, libertas indifferentia in homine reperiatur?

§. I.

Plures libertatis acceptiones, seu divisiones, varique Hæreticorum errores referuntur.

150 **O**PORTET prius nominum similitudines, quasi ramos obviantes abscondere (inquit Cassiodorus) ne semitam disputationis nostræ vocabulorum consonantium sylva, umbrosis imaginibus videatur intexere. Unde quia libertas variis significationibus minus propriè & latè dicitur usurpatur, seu quia multiplex libertatis genus sub eisdem nominis velamine latet; velum hoc libet paululum atollere, & varias libertatis acceptiones seu divisiones breviter explanare.

Prima & generalis libertatis divisio est, in libertatem naturæ, gratiæ, & gloriæ: quàm eleganter prosequitur D. Bernardus in libro de gratia & libero arbitrio, his verbis: *Triples est nobis proposita libertas, à peccato, à miseria, à necessitate. Hanc ultimo loco positam consulti nobis in conditione naturæ; in primam referuntur à gratia: media nobis reservatur in patria. Dicatur ergo prima libertas natura, secunda gratia, tertia vita, vel gloria. Primò namque in liberam voluntatem, ac voluntariam libertatem conditi sumus, nobilis in Deo creatura: secundò reformamur in innocentiam, nova in Christo creatura: tertio sublimamur in gloriam, perfecta in spiritu creatura. Prima ergo libertas habet multum honoris; secunda plurimum etiam virtutis; novissima cumulum jucunditatis.*

151 Deinde libertas naturæ subdividitur in libertatem spontaneitatis, seu Complacentiæ, & in libertatem indifferentiæ, seu contingentiæ. Prima dicit solam immunitatem à coactione seu violentia, ab agente extrinseco illata; & hanc habet voluntas in omnibus actibus elicitis, etiam necessitatibus, ut sunt volitio boni in communi, amor beatificus, &c. quia ut disputatione præcedenti ostendimus, per nullam potentiam potest inferri violentia voluntati in actu ab ipsa elicitio, juxta illud Anselmi lib. 2. de libero arbitrio cap. 6. *In vitis nemo potest velle aliquid, quia non potest velle nolere velle.* Secunda non solum importat immunitatem à violentia & coactione, sed etiam à necessitate absoluta seu determinatione ad unum per modum naturæ, & dicit potentiam, seu facultatem ad opposita, sive contrariè, sive contradiçionè. Unde dividitur in libertatem contrarietatis, & contradictionis, seu specificationis & exercitii. Una dicit facultatem ad actus contrariè oppositos, ut amorem & odium; prosecutionem & fugam; altera ad actum, & negationem vel cessationem ejus, ut ad velle vel non velle, agere vel non agere &c. Mitto aliud genus libertatis, quæ scilicet dicit immunitatem à servitute, alterius hominis dominio ad dicente, quæ dicitur libertas civilis: de qua Jurisperiti in iustit. de iure personarum, & ff. de statu hominis l. cum igitur, & sequentibus.

252 Hic ergo solum agimus de libertate indifferentiæ, & inquirimus an illa in statu innocentie, & in statu naturæ lapsæ in homine reperiatur?

A tur? Quam difficultatem excitavimus ad confutandum diversos Philosophorum Gentilium, & Hæreticorum errores, qui ad quatuor præcipua capita reduci possunt.

Primus est Stoicorum & Astrologorum, qui voluntatem nostram & ejus actus fati determinationi subjiciebant, nomine fati intelligentes seriem & influxum causarum naturalium, præcipue cælorum & astrorum: qua de causa dicebant (ut testatur ex Aristotele D. Thomas) *quoddam talis est voluntas in hominibus, qualem inducit Pater virorum Deorumque; id est, cælum, vel sol.*

Secundus fuit Manichæorum, qui etiam libertatem destruebant, & dicebant homines ad malum necessitati; non ex influxu siderum, sicut Stoici & Astrologi, sed ex anima mala, ita secum animam hominis bonam abripiente, ut eam non nisi malum velle sineret. Unde ait Hieronymus in proœmio dialogi adversus Pelagianos, *Manichæorum esse hominum damnare naturam, & liberum auferre arbitrium.*

Tertius est error Calvini & sequacium, qui denegant nostris actibus libertatem, propter motionem, seu gratiam, quæ Deus applicat voluntatem ad agendum; quam existimant ita esse efficacem, ut omnem dissentendi potentiam in voluntate creata absorbeat & consumat; subindeque voluntatem sub divina motione non retinere absolutam dissentendi potentiam, sed puram spontaneitatem, seu immunitatem à coactione, minime verò à necessitate. Qui error à Tridentino sess. 6. can. 4. his verbis proferitur: *Si quis dixerit liberum arbitrium, à Deo motum & excitatum, nihil cooperari, &c. neque posse dissentire si velit, &c. anathema sit.*

Quartus denique error est etiam Calvini & Lutheri, qui concedunt quidem hominem in statu naturæ integræ prædicitum fuisse libertatem, aiunt tamen perdidisse illam per peccatum; nec dicendum jam esse arbitrio liberum, sed peccati servum, solumque libertatis nomen vacuum ad nos transiisse, ut latè scribit Offensus art. 7. contra Lutherum: quem etiam errorem damnat Tridentinum sessione citatâ can. 5. ubi ait: *Si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo: non titulum sine re, &c. anathema sit.*

Ex quibus liquet, plures posse distingui necessitates libero arbitrio repugnantes, nempe Stoicam, seu fatalem, Manichæam, & Calvinisticam: quæ in hoc conveniunt, quod omnes tam arctè & tam validè hominem ad operandum determinant & constringunt, ut in eo non relinquunt potentiam ad oppositum: differunt autem in causa à quaveniunt: prima enim à syderum influxu; secunda à principio malo, vel anima mala, secum animam hominis bonam abripiente; tertia ab efficacia divine motionis, aut à peccato primi parentis, procedente dicitur. His præmissis, sit

§. II.

Prima pars questivi resolvitur, & ostenditur hominem in statu innocentie habuisse libertatem indifferentiam.

Dico primò: Homo in statu innocentie fuit liber libertate indifferentiæ. Probat